

Agnes Ravatnová

PTAČÍ TRIBUNÁL

Rafinovaný příběh dvou zlomených duší pod jednou střechou

plus

Ptačí tribunál

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Agnes Ravatnová

Ptačí tribunál – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Agnes Ravatnová
PTAČÍ TRIBUNÁL

Agnes Ravatnová
PTAČÍ
TRIBUNÁL

přeložila
Eva Dohnálková

plus

This translation has been published with the financial support of NORLA, Norwegian Literature Abroad.

Tento překlad vychází s laskavou finanční podporou literární agentury NORLA.

© Det Norske Samlaget 2013

Norwegian edition published by Det Norske Samlaget, Oslo

Published by agreement with Hagen Agency, Oslo

Translation © Eva Dohnálková, 2018

Original design © Egil Haraldsen & Ellen Lindeberg | Exil design

ISBN tištěné verze 978-80-259-0799-3

ISBN e-knihy 978-80-259-0818-1 (1. zveřejnění, 2018)

Když jsem procházela ztichlým lesem, zrychloval se mi tep. Čas od času zakřičel pták, ale jinak mě obklopovaly jenom holé šedivé listnáče, mladý spletitý les, tu a tam nějaký ten modrozelený jalovec v bledém dubnovém slunci. V místech, kde úzká lesní silnička zahýbala kolem skály, se vynořila zanedbaná alej vzpřímených bílých bříz. Na vrcholku každé z nich jako rozestavěné hnízdo trůnil propletenec větví. Na konci aleje stál vybělený plaňkový plot a branka. Za brankou: dům. Stará dřevěná vilka se štípanými břidlicovými taškami.

Neslyšně jsem za sebou branku zavřela, dala se přes dvůr a vyšla po několika schodech až ke dveřím. Zaklepala jsem, ale nikdo neotevřel. Nepatrně jsem se zachvěla. Odložila jsem tašky na schody, sešla dolů a vydala se po kameniných dlaždicích, které jako nějaká cestička obtáčely dům. Vpředu se otevíral výhled do krajiny – na nafialovělé hory se sněhovými záplatami na druhé straně fjordu. Pozemek z obou stran obklopovala křoviska.

Muž stál v dolní části zahrady u několika útlých stromků, měl tmavě modrý vlněný svetr a rozložitá záda. Když jsem zavolala na pozdrav, lekl se. Otočil se, mávl mi a zamířil ke mně. Po šedožluté zemi. V těžkých pohorkách. Nadechla jsem se. Tvář a tělo čtyřicátníka a vůbec nevypadal jako člověk, který potřebuje pomoc. Zakryla jsem své

překvapení úsměvem a udělala pár kroků jeho směrem. Byl robustní a snědý. Když ke mně natáhl ruku, nepodíval se mi do očí, hleděl stranou.

Sigurd Bagge.

Allis Hagtornová, řekla jsem a slabě jsem jeho velkou ruku stiskla.

Nic v jeho pohledu nenaznačovalo, že by mě poznal. Možná ale jenom uměl dobře předstírat.

Kde máte věci?

Vzadu.

Zahrada za ním byla jedna velká, zimou zešedlá tragédie plná mrtvých keřů, vlhké slámy a šípkových růží. Brzy přijde jaro a z tohohle bude úplná džungle. Všiml si, jak jsem se vyděšeně zatvářila.

Ano. Něco na práci tu bude.

Usmála jsem se a přikývla.

Zahradu má na starosti manželka. Potřeboval jsem někoho, kdo by s tím pomohl, dokud bude na cestách.

Šla jsem za ním kolem domu. Vzal každou tašku do jedné ruky a vešel do předsíně.

Odvedl mě do prvního patra, hlučně stoupal po starém schodišti. V jednoduše zařízeném pokoji jsem měla úzkou postel, komodu a psací stůl. Vonělo to tam čistotou. Postel byla povlečená květovanými povlaky.

Hezký pokoj.

Bez odpovědi se otočil, sklonil hlavu a vyšel ven, kývnutím mi naznačil, kde mám koupelnu, sešel zpátky dolů, já za ním, ven z domu a za roh, přes dvůr až k malé kůlně na nářadí. Když mi otevřel dveře a ukazoval na stěny: hrábě, rýč, sochor, dřevo vrzalo. Tu nejvyšší trávu budete muset vzít kosou. Jestli víte jak?

Přikývla jsem. Polkla.

Tady najdete většinu nářadí. Zahradnické nůžky, pokračoval. Byl bych rád, kdybyste zvládla nějak upravit ten živý plot. A řekněte mi, kdyby vám nějaké vybavení chybělo, dal bych vám peníze.

Ani se neobtěžoval se na mě podívat, když mluvil. Byla jsem tady na výpomoc a odstup si bylo třeba udržovat od první chvíle.

Odpovědělo na ten inzerát hodně lidí? vyhrkla jsem.

Sotva se na mě zpod černé ofiny podíval.

Bylo jich dost.

Připadalo mi, jako by tu aroganci hrál, ale musela jsem to překousnout. Byla jsem jeho majetek, mohl si dělat, co chtěl. Pokračovali jsme kolem domu, dolů do zahrady, kolem ovocných keřů a stromů podél kamenné zídky. V ostrém syrovém vzduchu byla cítit hlína a uschlá tráva. Překročil nízkou železnou branku a otočil se na mě. Zarezla napevno, řekl, možná si s tím budete umět poradit. Překročila jsem branku a šla jsem za ním. Za zahradou se přímo ke fjordu svažovaly prudké schody s vysokými stupni. Cestou dolů jsem je počítala a skončila jsem přesně na čísle sto. Zůstali jsme stát na nevelkém zděném mole, vpravo vedle něj byl zanedbaný lodní domek. Stěny skalisek kolem nás tvořily půlkruh a z obou stran chránily kotviště před cizími pohledy. Připomínalo mi to místo, kde jsem se před téměř třiceti lety naučila plavat, u prázdninového domu, který si od někoho vypůjčili moji rodiče.

Tady je vážně hezky.

Plánuju ten domek časem strhnout, řekl s odvrácenou tváří. Vítr od fjordu mu povíval ve vlasech.

Máte loďku?

Ne, odvětil. No. Tady pro vás moc práce nebude. Ale tak aspoň jste viděla, jak to vypadá.

Otočil se a začal stoupat do schodů.

Jeho ložnice se nacházela v přízemí, za kuchyní a jídelnou, měla okno do zahrady. Za ložnicí měl pracovnu.

Většinu času trávím tam. Moc mě vídat nebudete a chtěl bych, abyste mě pokud možno vyrušovala co nejméně.

Pomalů jsem přikývla, jednou, abych naznačila, že chápu, jak je to důležité.

Auto bohužel nemám, ale mám kolo, na kterém jsou brašny. Obchod je dva kilometry odtud, na hlavní silnici se dáte na sever. Snídani budete připravovat v osm hodin: dvě natvrdo uvařená vejčička, slaneček, dva krajíce tmavého žitného chleba a černá káva bez mléka, vypočítával mi.

O víkendech máte v zásadě volno, ale jestli tady budete, můžete snídani nachystat o hodinu později než normálně. Oběd je v jednu. Večeře v šest a po ní káva a koňak.

Pak zmizel do své pracovny a já měla klid se trochu porozhlédnout po kuchyni. Vybavení bylo většinou používané, ale kvalitní. Vytahovala jsem šuplíky a otevírala skříňky a snažila se způsobit co možná nejméně hluku. V lednici byl kus tresky, kterou jsme si měli dát k večeři.

Ubrusy ležely v nejspodnějším šuplíku, jeden jsem vybrala a rozprostřela ho na stůl, pak jsem pro nás co nejtíšeji prostřela. Na vteřinu přesně v šest hodin vyšel z pracovny, odtáhl si židli a posadil se na kratší straně stolu. Čekal. Táhla s rybou jsem položila doprostřed stolu, mísu s bramborami jsem postavila před něho. Odtahovala jsem si židli a chystala si sednout, ale prudkým pohybem ruky mě zarazil.

Ne. Vy jíte až pak.

Díval se před sebe.

To je moje chyba, možná jsem to neřekl dost jasně.

V krku se mi udělal knedlík, popadla jsem svůj talíř a bez slova ho spěšně odnesla na linku, celá shrbená, úplná chudinka.

Zatímco jedl, napustila jsem si džez a umyla hrnce a naběračky. On tiše jedl, záda rovná jako pravítko, a ani od jídla nezvedl pohled. Neohrabaně jsem postavila na kávu, z prosklené skříňky za ním vyndala koňak, a když odložil příbor, sklídila jsem ze stolu. Kávu jsem nalila do hrnku, koňak do broušené skleničky, postavila si to na tác a celé mu to s roztřeseným cinkáním donesla. Když vstal, poděkoval za jídlo a vrátil se do své pracovny, teprve potom jsem si sedla ke stolu a snědla svoji vystydou porci. Brambory jsem si přelila máslem, které už začínalo tuhnout. Pak jsem umyla zbytek nádobí, utřela stůl a lavici a odešla do pokoje. Vybálila jsem si věci. Oblečení, ponožky a spodní prádlo uložila do komody, knihy vyskládala na sebe na psací stůl. Zkontrolovala jsem, že telefon je vypnutý a pak jsem ho zavřela do šuplíku v psacím stole. Už nikdy ho nezapnu, jenom v případě nouze. Pak jsem úplně bez hnutí seděla, bála jsem se, že bych mohla způsobit nějaký hluk. Zespodu se žádné zvuky neozývaly. Nakonec jsem se umyla a šla spát.

Ta kosa měla určitě tupou čepel. Proklínala jsem vlhkou zažloutlou travu, která přede mnou uhýbala bez ohledu na to, jak silně a jak rychle jsem ji podtínala. Bylo zataženo a vlhko. On odešel do své pracovny hned po snídani. Když jsem šla ven, zahlédla jsem se v zrcadle. Vypadám jako v nějakém převleku, napadlo mě. Staré kalhoty, ve kterých jsem jednou v létě, dobře před patnácti lety u našich natírala dům. Našla jsem je doma ve skříni spolu s košilí zastříkanou od barvy při balení dva večery zpátky. Naši se se mnou s úlevou rozloučili, když jsem druhý den ráno odcházela na autobus.

Ze sečení mě začínala bolet záda. Pod košilí jsem se potila. Bzučel kolem mě drobounký hmyz, sedal mi do vlasů, na čelo, svědilo to. Pořád jsem se musela zastavovat, sundávat si rukavice a mnout si tvář. Dlouhé zežloutlé trsy uschlé trávy se tam roztahovaly jen tak ze zlé vůle. Zabírala jsem kosou ze všech sil.

Být vámi, vzal bych na to spíš hrábě.

Okamžitě jsem se otočila, stál tam Bagge. Musela jsem vypadat jako šílenec, tvář posetou rudými skvrnami v patnáct let starých hadrech. Ofina se mi přilepila na kůži, bezděčně jsem si rukou přejela po čele a hned jsem cítila, jak se mi tam zachytává hlína z rukavice.

Když je tráva vlhká, tak je kosa většinou k ničemu.

Ano, pokusila jsem se rezignovaně pousmát sama nad sebou.

A nezapomeňte na oběd, řekl a poklepal si na zápěstí, aby naznačil, že se to blíží. Otočil se a odešel. Rychle jsem se pak podívala směrem k domu, do okna pracovny. Tam tedy předtím stál a pochybovačně na mě shlížel, jak se tu neuměle potýkám se zahradou, a nakonec to nevydržel a musel sejít ke mně. Mrzelo mě to. Zanesla jsem kosu zpátky do kůlny a pověsila ji zase na zeď. Popadla jsem kovové hrábě, šla zase dolů a nemilosrdně hrabala zem, až jsem kolečko tou uschlou kluzkou trávou naplnila.

Kolo stálo v přístřešku na dřevo za kůlnou. Starý rychlý šedý peugeot s úzkými galuskami a s berany, cesta do obchodu trvala deset minut. Byl to malý obchůdek v zatačce, hned za mostem. Čas se tam zastavil. Když jsem otevírala dveře, nepříjemně to nade mnou cinklo. Jiní zákazníci tam nebyli. Postarší prodavačka za pultem sotva kývla hlavou, když jsem ji pozdravila. Police s trvanlivými potravinami, ubrousky a svíčkami, nějaké chleby, mléčné výrobky a jeden mrazák, ovoce a zelenina se samoobslužnou váhou.

Prodavačka jestřábím zrakem sledovala, jak jí tam bloudím mezi poloprázdnými regály, ten kritický pohled se nedal vyložit jinak. Poznala mě. Všechno se ve mně stáhlo, brala jsem zboží a neobratně je vkládala do košíku, měla jsem sto chutí ho odložit a odejít. Nakonec jsem šla platit, vyndávala jsem zboží na pult, aniž jsem se jí podívala do očí. Ona ho zcela bez výrazu markovala. Vrásčité ruce, vrásky na kůži, drobná ústa s povislými koutky; je taková, pomyslela jsem si s úlevou, když jsem jela zpátky, se mnou to nijak nesouvisí, je to její životní postoj.

Svištěla jsem na úzkých pláštích k domovu, fjord na levé a vlhkou černě se blyštící skalní stěnu na pravé straně, se zbožím v brašně upevněné na zadním kole, míjela mě auta přemísťující se mezi městy, prudkou svažitou šterkovou cestou, přes les. Kolo jsem zaparkovala k hrani vyskláda-

ného dřeva. Štěrk mi zakřupal pod nohama, vstoupila jsem do chodby, přešla jsem ji. S celým tímhle místem je něco v nepořádku, že manželé žijí tady, nestarají se o zahradu, nemají auto, on je celý den v pracovně. Manželka nikde. Vyndala jsem nákup a začala připravovat večeři.

Nemohla jsem se pohnout. Tělo jsem měla těžké a neohebné jako ztuhlá železná vrata. Dlouho jsem ležela a dívala se na suky ve stropě, pak jsem se zvládla překulit z matrace na zem. Jaká pitomost. Kdy jsem naposledy nějak fyzicky pracovala? Nikdy. A pak mě najednou napadne, že budu několik hodin hrabat trávu a hlava nehlava kopat do ztvrdlé země.

Servírovala jsem mu snídani a nepěkně jsem se mezi stolem a kuchyní potácela. Styděla jsem se, věděla jsem, že ho mé neobratné pohyby rozčilují. Když jsem mu měla nalít kávu, hlasitě jsem hekla, těžko říct, koho z nás dvou to deprimovalo víc.

Včera jsem to na zahradě trochu přehnala, řekla jsem opatrně, omluvně.

On místo odpovědi zakašlal a díval se kamsi mimo.

Pak beze slova odešel do pokoje. Potom jsem sama popíjela nakyslou kávu a moje nálada se přitom značně zhoršila. Den předtím na zahradě, to jsem na sebe byla tak pyšná, odklízela jsem tam ze země uschlou trávu, doufala jsem, že mě z okna vidí. Teď jsem měla pěkně ztuhlá záda.

Další den to bylo ještě horší, nedokázala jsem udělat krok. Celý den jsem se vyhýbala tomu, že bych si sedla, protože jsem věděla, že bych se nedokázala zvednout. Nadšení do práce na zahradě mi vydrželo jeden den. Takhle to bylo

vždycky. Do všeho jsem se vrhala s velkým zápalem a nikdy jsem nic nedokončila. Pokaždé totéž. Bezbřehé nasazení, než mě to zakrátko poté omrzelo. Neměla jsem žádnou výdrž, vůli dotahovat projekty do konce. Doufala jsem, že právě tohle se změní – síla vůle a sebedisciplína. Ale v tom to právě spočívalo, vybudovat pevnou vůli by vyžadovalo pevnou vůli. Stabilnější osoba, tou se musím stát, musím si vybudovat pevnější charakter. Jestli ne teď, tak nikdy. Tady mám všechno to málo, co k tomu potřebuju – samotu, volné dny, několik předem daných povinností, nikdo mě tu nesleduje, nikdo tu o mně nemluví a mám tu zahradu sama pro sebe.

Sedmého dne večer, když jsem před něj na stůl položila tác s kávovým servisem a sklenkou koňaku a chtěla odejít, mě pohybem ruky zarazil. Bylo úterý. Vařila jsem mu večeře týden a už mi došly nápady. Dnes: kuře na estragonu. Pondělí: rybí karbanátky se smaženou cibulkou. Neděle: telecí pečeně. Sobota: hovězí pečeně. Pátek: pečený pstruh s okurkovým salátem. Čtvrtek: párky s bešamelovou omáčkou. Středa: vařená treska.

Allis.

Bylo to poprvé, co mě oslovil jménem.

Ano?

Přineste si hrnek a skleničku a posadte se.

Udělala jsem, co mi řekl. Jistou rukou mi do tenkého porcelánového šálku nalil kávu.

Tak jste tu nakonec už týden, prohlásil a sjel očima na hranu stolu.

Já neřekla nic.

Líbí se vám tady? vzhlédl.

Ano.

Dovedete si představit, že byste tady ještě nějaký čas zůstala?

Ano, rozhodně. Děkuju.

První výplatu dostanete až po prvním měsíci. Vyhovuje vám to tak?

Přikývla jsem.

Máte nějaké otázky?

Trochu jsem zaváhala.

Už víte, jak dlouho tady pro mě budete mít práci?

Potřebuju pomoc s domácností a se zahradou, dokud bude moje žena na cestách. Pro začátek tedy celé jaro a léto.

To se mi hodí.

Do malé skleničky mi nalil koňak. Pak svoji sklenku pozvedl k té mojí.

Tak na to si připijeme.

Zvedla jsem skleničku a bez přemýšlení jsem jí opatrně přitukla o jeho. Téměř neslyšné cinknutí. Mlčeli jsme. Nezdálo se, že by po tomhle měl ještě chuť nějak konverzovat, jen pod ofinou tmavých vlasů vraštil čelo. Dopila jsem kávu, vyprázdnila sklenku, a než dopil on, zvedla jsem se od stolu a pustila se do nádobí. Když jsem oplachovala porcelán, zaslechla jsem, jak odsunuje židli. Zmizel k sobě do pokoje. Polil mě studený pot, když jsem si uvědomila, že se rozhodlo, že tady zůstanu, ale zároveň mě to i hrálo u srdce. Mám kde zůstat, nemusím se vracet zpátky, můžu žít v klidu tady.

Několik slunečných dnů a zahrada začala prosychat. Nakonec jsem i při práci s kosou získala jistý grif a zůstávalo za mnou krátké pichlavé strniště. Potila jsem se v chladném vzduchu. Bledé odpolední slunce zapadalo za hory a já měla ztuhlá záda. Rozhlédla jsem se. Tu a tam už se objevovaly jarní květiny. Jeden den s sebou přinesl sněhovou přeháňku, druhý den se objevil motýl, nebyl v tom žádný systém. Přejížděla jsem hráběmi po zemi, vyhrabovala suchou trávu a plevel a všechno to v kolečku odvážela na kraj zahrady. Pod plevellem se objevovaly staré záhony černé zatvrdlé hlíny. Ještě jsem na ně nesáhla, možná jsou tam dole nějaké cibulky a semínka a život, co proniknou na povrch. Stávalo se, že jsem se v průběhu práce otočila, podívala se směrem k domu a zahlédla jsem Baggeho v okně, vždycky se pak přesunul jinam, nepřišla jsem na to, jestli tam stál a díval se na mě, nebo jestli zrovna jenom procházel. Odvezla jsem náčiní do kůlny, o zeď pod verandou oklepala holínky, aby z nich opadalo bahno, a šla do své koupelny. Napustila jsem si vanu, ponořila se do vody a vydrhla ze sebe všechnu hlínu, nadšená z téhle nové životní šance. Pracovat pod širým nebem, pocítit to na těle, nabrat do plic čerstvý vzduch. Nikdy jsem si nemyslela, že změna je možná. Ne sama od sebe. Nikdy. Čas od času mě to napadlo, uklidňující myšlenka, která člověka stejnou

měrou i sklíčí, protože jsem nevěřila tomu, že by to mohlo být možné. Ale teď. Zavázat se k tomuto: k práci na zahradě. Vyčistit to dole pod domem, přimět věci růst. Právě tam jsem mohla nalézt svoji spásu, tam dole jsem mohla vybudovat jakési já, konzistentní já, tam, kde nebylo nic z toho starého, co se na mě lepí. Očistit se, zbavit se viny, mít v duši čisto. Vytáhla jsem špunt a dívala se, jak voda mizí. Tělo a vlasy jsem si pod sprchovou hlavicí opláchla dočista a vylezla jsem z vany. Slyšela jsem Baggeho, jak přešel dole v přízemí. Že by on byl čistý? Osušila jsem se, oblékla a odešla do svého pokoje. Z okna jsem viděla, jak přešel dvorek a jde do zahrady, že by na inspekci, velkými botami dupal po uschlých trsech trávy, sledovala jsem jeho záda, když míjel ovocné stromy a pak zamířil ke kamenným schodům vedoucím k molu. Sevřel se mi žaludek, muži, pomyslela jsem si, jak jsou přitažliví. Někteří z nich. Jejich hlasy, ramena. Rychle jsem vyšla z pokoje a zkusila dveře naproti v chodbě. Byly zamčené. Zarazila jsem se u schodů a zvažovala, jestli neseběhnout dolů a bleskově se tam neporozhlédnout. Jen z té myšlenky se mi rozbušilo srdce. Nechala jsem to plavat.

Jeho koupelna se nacházela napravo v chodbě – vydlážděná staršími kachlíčky, s obyčejným záchodem a sprchou za závěsem. Měla jsem za úkol tam jednou týdně vytrít podlahu a uklidit. Říkal, že den si můžu vybrat sama, ale jak dodal, vůni čisticího prostředku cítí nejraději s příchodem víkendu.

Napouštěla jsem v kuchyni vodu do kbelíku a viděla ho, jak schází do spodní části zahrady. Byl mohutný a vysoký a když vcházel do místnosti nebo vycházel ven, musel se vždy sklonit. Venku chodil pomalu a vzpřímeně, nosil těžké pohorky, vždy se ale pohyboval potichu, i přesto, jak byl obrovský. Při pohledu na něj jsem si z nějakého naprosto neznámého důvodu vzpomněla na staroseverského boha Baldra. Ráda jsem se dívala na Baggeho záda. Líbilo se mi sledovat, jak chodí. Vždycky nosil košili, večer, jakmile se ochladilo, si přes ni natáhl hrubý tmavě modrý vlněný svetr. Já jsem ho vůbec nezajímala, nic ho nezajímalo. Nic, kromě toho, co se odehrávalo v jeho pracovně. Ať už šlo o cokoliv. Snažila jsem se nebýt zvědavá. Snažila jsem se hledět si svého, snažila jsem se přemýšlet o tom, co bude se zahradou, kterou jsem nakonec vzala za svou, a co budu vařit. Po večerech jsem sepisovala seznamy věcí, které mám, co je potřeba dokoupit, co budu vařit, co můžu udělat z různých zbytků, abych úplně všechno maximálně